

Internrevisionen

Internrevisionens revisionsplan 2024-2025

Dnr C2024/88

2024-02-20

Antal sidor: 23

Antal bilagor: 1

Sammanfattning

Enligt internrevisionsförordningen ska myndighetens styrelse besluta om revisionsplan för internrevisionen. I revisionsplanen fastställs internrevisionens uppdrag för det kommande året. Utifrån analys av universitetets vision, uppdrag, iakttagelser vid tidigare granskningar, krav som ställs på internrevisionen med mera har ett antal riskområden identifierats. Tre granskningsområden lyfts fram som särskilt prioriterade men det finns fler prioriterade granskningsområden för perioden 2024-2025 som beskrivs närmare i riskanalysen i bilaga 1.

- Granskning av införandet av LIS (Ledningssystemet för Informationssäkerhet)
- Behörighetsadministration för IT-systemen (Ladok, ÖKA, VFU-databasen, beställningssystem för lärarutbildningens kurser, intranätet/samarbetsytor för effektiv kommunikation samt Retendo)
- Löneprocessen

Behovet av internrevisionsresurs har förändrats inför 2024 varför en revisionsplan på två år har arbetats fram för att det ska finnas flexibilitet om en granskning behöver ske vid en annan tidpunkt då föreslagna granskningar kan kräva konsultstöd.

Internrevisionen ska ha beredskap för råd och stöd till styrelse, ledning och övrig verksamhet i frågor kring utformning av intern styrning och kontroll.

Internrevisionen ska bedrivas enligt god internrevisions- och internrevisorssed. Det innebär att internrevision ska genomföras med kompetens och vederbörlig yrkesskicklighet och omfattas av ett program för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Kompetensutveckling bedrivs enligt kompetensutvecklingsplan. Kvalitetssäkring sker genom intern och extern kvalitetssäkring.

Görel Augustsson
Internrevisionschef

Innehåll

Inledning	3
Internrevisionens resurser	4
Ledning och administration	4
Internrevisionstjänster	4
Kompetensutveckling	7
Kvalitetsutveckling	7
Bilaga 1 – Internrevisionens riskanalys 2024	

Inledning

Karlstads universitet är en förvaltningsmyndighet under regeringen som är skyldiga att följa internrevisionsförordningen.¹ Det innebär bland annat att ha en anställd internrevisionschef samt att följa förordningen om intern styrning och kontroll.² Internrevisionen bedrivs enligt internrevisionsförordningen samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen³, av styrelsen fastställda riktlinjer för internrevisionen⁴ och i enlighet med The Institute of Internal Auditors standards avseende god internrevisionsredlighet och god internrevisorssed⁵. Enligt internrevisionsförordningen ska myndighetens styrelse besluta om revisionsplan för internrevisionen. I revisionsplanen fastställs internrevisionens uppdrag för det kommande året.

Syfte

Internrevisionens övergripande uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av universitetets processer för riskhantering, styrning, kontroll och ledning. Internrevisionen ska utifrån en analys av verksamhetens risker självständigt granska om intern styrning och kontroll är utformad så att Karlstads universitet med rimlig säkerhet

- uppnår en effektiv verksamhet,
- följer lagar, förordningar och andra regler,
- lämnar en tillförlitlig och rättvisande redovisning av verksamheten samt
- att myndigheten hushållar väl med statens medel⁶

Internrevisionen ska kunna bistå myndighetsledningen med råd och stöd genom att föreslå förändringar för att förbättra och effektivisera intern styrning och kontroll. Internrevisionen kan dessutom lämna råd och stöd till andra delar av myndigheten, sådana rådgivningsuppdrag kan utföras om de ligger inom internrevisionens kompetensområde.

Mål

Det övergripande målet för internrevisionens verksamhet är att genomförda granskningar och rådgivningsverksamhet ska tillföra värde och leda till förbättringar av universitetets process för intern styrning och kontroll.

¹ Internrevisionsförordningen (2006:1228)

² Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll

³ Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till internrevisionsförordningen

⁴ Internrevisionens riktlinjer vid Karlstads universitet, C2018/801

⁵ The Institute of Internal Auditors standards (IIA)

⁶ 3 § myndighetsförordningen (2007:515)

Internrevisionens resurser

Internrevisionen består av en internrevisor, tillika chef över internrevisionsfunktionen. Under 2024 sker rekrytering av ny internrevisionschef vilket innebär att planeringen är preliminär och beräknat för ca 0,5 tjänst från och med juni månad. Den pågående rekryteringsprocessen försvårar även planeringen av granskningar varför revisionsplanen sträcker sig över två år. Tre granskningsområden lyfts fram som särskilt prioriterade men det finns en lista med fler prioriterade granskningsområden för perioden 2024-2025 som beskrivs närmare i riskanalysen i bilaga 1. Riskanalysen presenterades för styrelsen 2023-11-23.

Föreslagna tre granskningar kan kräva extern kompetens i form av konsult med IT-säkerhetskompetens beroende på vilken kompetensprofil ny internrevisor har samt hur granskningen genomförs. Om en omprioritering av granskningsområde behövs så bör det ske i samråd med styrelseordförande.

	Plan 2024	Utfall 2023	Plan 2023	Utfall 2022	Plan 2022
Ledning och administration	30	132	80	99	80
Internrevisionstjänster	500	1 140	1 380	1 373	1 540
Kompetensutveckling	30	116	80	95	80
Kvalitetsutveckling	30	275	200	106	80
Summa	590	1 663	1 740	1 673	1 780

Tabell 1: Internrevisionens planering i timmar

	Budget 2024	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Budget 2022
Personalkostnader	568	1202	1167	1141	1154
Övrig driftskostnad	28	20	28	25	38
Summa	596	1222	1195	1166	1192

Tabell 2: Internrevisionens planering i tkr

Ledning och administration

Internrevisionen är en del av Karlstads universitet vilket ställer samma krav på administrativa uppgifter som på övriga organisatoriska enheter. Det handlar bland annat om att delta vid styrelsemöten, informationsträffar, omvärldsbevakning och egen administration för internrevisionsfunktionen.

Totalt bedöms 30 timmar omfattas av ledning och administration.

Internrevisionstjänster

Internrevisionens huvuduppgifter består i att utifrån en analys av verksamhetens risker självständigt granska om intern styrning och kontroll är utformad så att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Revisionsplanen baseras på internrevisionens övergripande riskanalys, iakttagelser tidigare år, kunskap, erfarenhet samt synpunkter från styrelsen och universitetsledningen i övrigt. Åtgärder

med anledning av internrevisionens iakttagelser och rekommendationer ska följas upp. Internrevisionen ska även ge råd och stöd till styrelsen, ledningen och verksamheten i samband med utformning av den interna styrningen och kontrollen.

För 2024 bedöms ca 500 timmar omfattas av internrevisionstjänster.

Internrevisionstjänster 2024	Planerade timmar
Planering och uppföljning, riskanalys, revisionsplan och årsrapport	30
Granskning av införandet av LIS (ledningssystemet för informationssäkerhet)	150
Behörighetsadministration IT-system	100
Granskning av löneprocessen	150
Följa upp föreslagna/beslutade åtgärder i tidigare års granskningar	30
Rådgivning	40
Summa	500

Tabell 3: Planerade internrevisionstjänster 2024 fördelade per uppdrag

Då rekrytering pågår av ny internrevisor kan tidplan för föreslagna granskningar förskjutas beroende på ny internrevisors kompetensprofil. Granskningen av införandet av ledningssystemet för informationssäkerhet kan behöva läggas ut som konsultuppdrag vilket kan fördröja genomförandet till våren 2025.

I riskanalysen som bifogas som bilaga 1 finns ett antal granskningsområden nämnda där en fördjupad riskanalys alternativt förstudie behöver ske

Planering och uppföljning

Planering och uppföljning av internrevisionstjänster innebär att årligen genomföra en riskanalys som omfattar all verksamhet som Karlstads universitet bedriver eller ansvarar för. Riskanalysen ska utgå från såväl styrelsens och universitetsledningens identifiering, värdering och hantering av risk enligt 3 § förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll som från internrevisionens egen riskbedömning. Myndighetens process för intern styrning och kontroll skall förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra oegentligheter. Risker för oegentligheter bedöms i de granskningar som genomförs.

Riskanalysen ligger till grund för val av granskningsområden och upprättandet av en revisionsplan. Revisionsaktiviteter samordnas med andra utvärderings- och granskningsaktörer för att bland annat undvika att verksamheter blir utsatta för dubbelgranskning. Revisionsplanen följs upp löpande under året för att efter revisionsåret sammanfattas i en årsberättelse.

Planering och uppföljning av internrevisionstjänster bedöms omfatta ca 30 timmar under 2024.

Granskningsverksamhet

Tre granskningsområden lyfts upp som särskilt prioriterade 2024

1. **Granskning av införandet av LIS (Ledningssystemet för Informationssäkerhet)**

Risker kring informationssäkerhet och efterlevnaden av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) kan påverka verksamheten och förtroendet för myndigheten. Informationssäkerhet granskades senast 2016, och uppföljning genomfördes 2020.

2. **Behörighetsadministration för IT-systemen (Ladok, ÖKA, VFU-databasen, beställningssystem för lärarutbildningens kurser, intranätet/samarbetsytor för effektiv kommunikation samt Retendo)**

Risker kring behörighetsadministration är väsentliga att hantera då en incident kan påverka möjligheten att utföra arbetet i samtliga verksamheter, beroende på vilket IT-system som berörs. Behörighetsadministrationen granskades 2013 med fokus på ekonomi- och personalsystem.⁷ Ovan nämnda system är väsentliga för verksamheten och det kan finnas behov av att belysa arbetssätt och rutiner både ur ett IT-tekniskt perspektiv som ur ett systemförvaltnings- och användarperspektiv.

3. **Löneprocessen**

Myndighetens process för intern styrning och kontroll skall förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra oegentligheter. Riksrevisionen genomför stickprovskontroller av lönerelaterade poster vid sina årliga löpgranskningar, Internrevisionen har inte genomfört en processgranskning av löneprocessen sedan 2004 varvid en kartläggning av flöden och kontroller i löneprocessen behöver prioriteras 2024.

Fler prioriterade granskningsområden 2024-2025

Det finns flera riskområden där granskning behöver prioriteras i närtid som en del av internrevisionens säkringsverksamhet. Det avser processgranskningar men även granskning av områden för myndighetsutövning. Beskrivningar finns i bilaga 1⁸

- Miljö- och hållbarhetsarbetet vid Karlstads universitet
- Intern styrning och kontroll holdingbolagen
- Process för riskhantering
- Process för studentrekrytering
- Studentinflytande
- Process för kursutvärderingar
- Process för framtagande av utbildningsutbud
- Process för avveckling av kurser och program
- Process för forskningsprojekt
- Antagningsprocessen
- Utbildningar med VFU – process för VFU
- Tillgodoräknanden
- Examination och examen
- Disciplinnämndsärenden
- Riktat pedagogiskt stöd

⁷ Internrevisionens rapport 2013,4, Behörighetsadministration i kritiska system, C2013/97

⁸ Riskanalysen presenterades för styrelsen 2023-11-23.

Granskningsverksamhet bedöms omfatta ca 400 timmar under 2024. Det är dock en preliminär uppgift beräknat på ca 0,5 tjänst från och med juni månad.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Under 2024 ska vidtagna åtgärder med anledning av nedanstående granskningar följas upp och rapporteras till styrelsen:

- Rapport 2023,1 Jämställdhetsintegreringsuppdraget (C2023/480)
- Rapport 2023,2 Intern styrning och kontroll vid Karlstads universitet (C2023/503)

Tidigare genomförda granskningar där internrevisionen följer upp gjorda iakttagelser, lämnade rekommendationer och vidtagna åtgärder är:

- Rapport 2022,4 Granskning av intern styrning och kontroll vid fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (C2022/897)

Uppföljning av gjorda iakttagelser, lämnade rekommendationer och vidtagna åtgärder bedöms omfatta ca 30 timmar och genomförs i samband med årsrapporten för 2024.

Rådgivning

Internrevisionen ska ha beredskap för råd och stöd till styrelse och ledning men även övrig verksamhet i samband med utformning av den interna styrningen och kontrollen. I sin rådgivning prioriterar internrevisionen möjligheten att hjälpa universitetet att undvika brister snarare än att upptäcka dem i efterhand. Större insatser ska stämmas av med styrelsen innan de genomförs. Uppstår risk att internrevisorerna senare kan bli ifrågasatt i sin granskande roll ska detta anmälas till styrelsen.

Råd och stöd bedöms omfatta ca 40 timmar för 2024.

Kompetensutveckling

Det är av strategisk vikt att internrevisionen har hög kompetens och fortlöpande upprätthåller och utvecklar sin yrkesskicklighet inom internrevisionsområdet. Internrevisionen bör även utveckla sin kunskap inom universitetets verksamhetsområde. Kompetensutveckling bedrivs enligt en upprättad kompetensutvecklingsplan som omfattar nätverksträffar, konferenser, utbildningar och egenstudier.

Kompetensutveckling bedöms omfatta ca 30 timmar för 2024.

Kvalitetsutveckling

Internrevisionen ska bedrivas enligt god internrevisions- och internrevisorssed. Det innebär att internrevision ska genomföras med kompetens och vederbörlig yrkesskicklighet och omfattas av ett program för kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Vid Karlstads universitet finns ett sammanhållet kvalitetssystem som avser utbildning, forskning och stödfunktioner.⁹ Även

⁹ Sammanhållet kvalitetssystem vid Karlstads universitet (C2019/1027)

granskningar som genomförs av olika interna och externa instanser bidrar till att stärka kvaliteten och internrevisionen beskrivs som en del av kvalitetssystemet.

Under 2024-2025 behöver kvalitetsarbetet vid internrevisionen vara särskilt inriktat mot anpassning av arbetssätt mot ny standard för internrevision.

Kvalitetsutvecklingsarbetet bedöms omfatta ca 30 timmar för 2024.

BILAGA 1 – Internrevisionens riskanalys 2023

Internrevisionen

Internrevisionens riskanalys 2024

2023-11-08
Antal sidor: 15

Sammanfattning

Ett av internrevisionens övergripande uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av universitetets process för intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Det betyder även att riskexponeringar i ledningsprocesser, verksamhet och informationssystem ska utvärderas och förmågan bedömas avseende

- Att nå organisationens strategiska mål
- Att finansiell och verksamhetsrelaterad information är tillförlitlig och fullständig
- Att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv
- Att tillgångar skyddas
- Att lagar, förordningar, policys, rutiner och avtal efterlevs

Internrevisionens riskanalys omfattar den verksamhet som universitetet bedriver eller ansvarar för. Riskerna bedöms samlat minst en gång per år, utifrån sannolikhet och konsekvens för att prioritera riskerna i förhållande till riskvärdet. Riskvärdet är inte den enda faktorn vid prioritering av revisionsområden. Områden med lägre riskvärde kan i vissa fall prioriteras utifrån väsentlighet eller osäkerhet. De riskområden som presenteras i den här riskanalysen är en del av den totala riskanalysen som internrevisionen genomför. Målsättningen är att det ska finnas en röd tråd mellan riskanalys och revisionsplan genom det här dokumentet.

Det finns flera områden där granskning kan behöva genomföras i närtid som en del av internrevisionens säkringsverksamhet och det avser framförallt processer för uppgifter som har sin grund i högskoleförordningen och som även är att jämföra med myndighetsutövning. Det finns risk för att det inte är tydligt vilka beslut som är myndighetsutövning samt vilka av besluten som är möjliga att överklaga. En fördjupad riskanalys alternativt en övergripande granskning kan behöva genomföras för att kartlägga de beslut som är myndighetsutövning samt att det på en övergripande nivå görs en genomlysning av processerna för handläggning för att bedöma om arbetssätt och rutiner är ändamålsenliga och effektiva. Då internrevisionen inte tidigare har granskat alla processerna för beslut som är att beteckna som myndighetsutövning föreslås en granskning alternativt fördjupad riskanalys under perioden 2024-2025. Ett annat område som lyfts fram är löneprocessen som inte har varit granskad sedan 2004. Behörighetsadministration är ett område som kontinuerligt behöver granskas på grund av inneboende risker och det kan finnas behov att belysa arbetssätt och rutiner för verksamhetsnära IT-system som exempelvis Ladok, ÖKA, VFU-databasen, Beställningssystem för lärarutbildningens kurser, Intranätet/samarbetsytor för effektiv kommunikation samt Retendo.

Innehåll

1.	Inledning	4
2.	Prioriterade risker i Karlstads universitets riskanalys	4
3.	Väsentliga riskområden inför 2024 enligt IIA	5
4.	Internrevisionens riskanalys enligt IPPF	7
4.1	Processen för intern styrning och kontroll (ISK)	7
4.1.1	<i>Miljö- och hållbarhetsarbetet vid Karlstads universitet</i>	7
4.1.2	<i>Intern styrning och kontroll holdingbolagen</i>	8
4.2	Processen för riskhantering	9
4.3	Korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter	9
4.4	Styrning av IT	10
4.4.1	<i>Granskning av införandet av LIS (Ledningssystemet för Informationssäkerhet)</i>	10
4.4.2	<i>Behörighetsadministration IT-system</i>	10
4.5	Strategisk planering	10
4.5.1	<i>Processen för studentrekrytering</i>	10
4.5.2	<i>Studentinflytande</i>	11
4.5.3	<i>Processen för kursutvärderingar</i>	11
4.5.4	<i>Processen för framtagande av utbildningsutbud</i>	12
4.5.5	<i>Processen för avveckling av kurser och program</i>	12
4.5.6	<i>Processen för forskningsprojekt</i>	12
4.6	Ändamålsenlighet och effektivitet i verksamheten	13
4.6.1	<i>Antagningsprocessen</i>	13
4.6.2	<i>Utbildningar med VFU – processen för VFU</i>	13
4.6.3	<i>Tillgodoräknanden</i>	13
4.6.4	<i>Examination och examen</i>	14
4.6.5	<i>Disciplinnämndsärenden</i>	14
4.6.6	<i>Riktat pedagogiskt stöd</i>	14
5.	Förslag på granskningsområden som inkommit från verksamheten	15

1. Inledning

Internrevisionens övergripande uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av universitetets processer för riskhantering, styrning, kontroll och ledning.

Internrevisionen ska utifrån en analys av verksamhetens risker självständigt granska om intern styrning och kontroll är utformad så att Karlstads universitet med rimlig säkerhet

- uppnår en effektiv verksamhet,
- följer lagar, förordningar och andra regler,
- lämnar en tillförlitlig och rättvisande redovisning av verksamheten samt
- att myndigheten hushållar väl med statens medel¹⁰

Internrevisionens riskanalys, som upprättas enligt internrevisionsförordningen, omfattar den verksamhet som universitetet bedriver eller ansvarar för. Utifrån analys av universitetets vision, uppdrag, iakttagelser vid tidigare granskningar, samtal med representanter från kärnverksamhet och centrala stöd samt de krav som ställs på internrevisionen identifieras ett antal riskområden. Riskerna bedöms samlat minst en gång per år, utifrån sannolikhet och konsekvens för att prioritera riskerna i förhållande till riskvärdet. Riskvärdet är inte den enda faktorn vid prioritering av revisionsområden. Områden med lägre riskvärde kan i vissa fall prioriteras utifrån väsentlighet eller osäkerhet. Internrevisionen bevakar verksamhetsrisker likaväl som övriga risker exempelvis personalrisk, IT- och informationssäkerhetsrisker och externa risker med mera. Internrevisionens riskanalys ligger till grund för den revisionsplan som styrelsen beslutar om årligen.

Internrevisionens riskanalys och revisionsplan bör även ta hänsyn till vilka andra granskningsaktiviteter som genomförs inom universitetet för att styrelse och ledning ska få fullständig och övergripande information om vilka risker samt granskningsaktiviteter som existerar.

2. Prioriterade risker i Karlstads universitets riskanalys

Vid Karlstads universitet genomför universitetets ledning, fakulteter, lärarutbildningsnämnden och avdelningar vid centrala stödfunktioner årligen en riskanalys för sina respektive områden. I riskanalysen inför 2024 har nedanstående risker bedömts vara prioriterade.¹¹

- Risker kring kompetensförsörjning och omställning.
- Risker förknippat med en bristande arbetsmiljö och studiemiljö.
- Risk för bristande kvalitet inom utbildning och forskning kan påverka universitetet negativt. Till exempel på grund av att vi har för lite forskning i relation till vår utbildning.
- Risk för att externa medel inte ökar i planerad takt.

¹⁰ 3 § myndighetsförordningen (2007:515)

¹¹ Riskanalys 2024 enligt förordning om intern styrning och kontroll, Karlstads universitet, C2023/905

3. Väsentliga riskområden inför 2024 enligt IIA¹²

Efter pandemin har spelreglerna förändrats, växande geopolitisk oro har försvagat globaliseringen som tidigare bidragit till ett mer förutsägbart flöde av varor, tjänster och kundbeteende. Omvälvande teknikutveckling som artificiell intelligens, ChatGPT och blockchain har påverkat och kommer fortsätta att påverka affärsstrategier och operativsystem. Företagsvärderingar har förändrats vilket skapar både kompetensbrist och efterfrågan för att förstå förändrade marknadskrafter. Organisationer måste framgångsrikt styra genom de pågående kriserna om medarbetarna ska trivas när förhållandena förändras.¹³

Enligt IIAs undersökning bland internrevisionschefer i Europa avseende risker inför 2024 så är de största riskerna oförändrade jämfört med föregående år, se lista nedan. I undersökningen görs även en bedömning av vilka riskområden som kan vara aktuella om tre år, se bild 1. Ett nytt riskområde är tillagt avseende marknadsförändringar, konkurrens och förändrade kundbeteenden. En överhängande risk som går tvärs igenom alla riskområden är den ekonomiska osäkerheten med effekterna av högre inflation, högre räntor och därmed ett högre kostnadsläge.

1. Informationssäkerhet, IT-säkerhet (1)
2. Humankapital och kunskapsutveckling (2)
3. Regeländringar och efterlevnad (4)
4. Makroekonomi och politisk osäkerhet (3)
5. Affärskontinuitet, krishantering och katastrofinsatser (7)
6. Digitalisering, ny teknik och ändrade affärsmodeller (5)
7. Klimatförändringar och miljömässig hållbarhet (6)
8. Leverantörskedjor, Outsourcing och tredjeman (8)
9. Marknadsförändringar, konkurrens och förändrade kundbeteenden (Ny)
10. Finansiering, kapital och likviditet (9)
11. Bolagsstyrning och finansiell rapportering (10)
12. Organisationskultur (11)
13. Hälsa, trygghet och säkerhet (14)
14. Oegentligheter - bedrägeri, mutor och brottslighet (12)
15. Kommunikation, rykte och intressentrelationer (13)
16. Fusioner och förvärv (15)

¹² IIA står för The Institute of Internal Auditors

¹³ 2024 Risk in focus, Hot topics for internal auditors, ECIIA

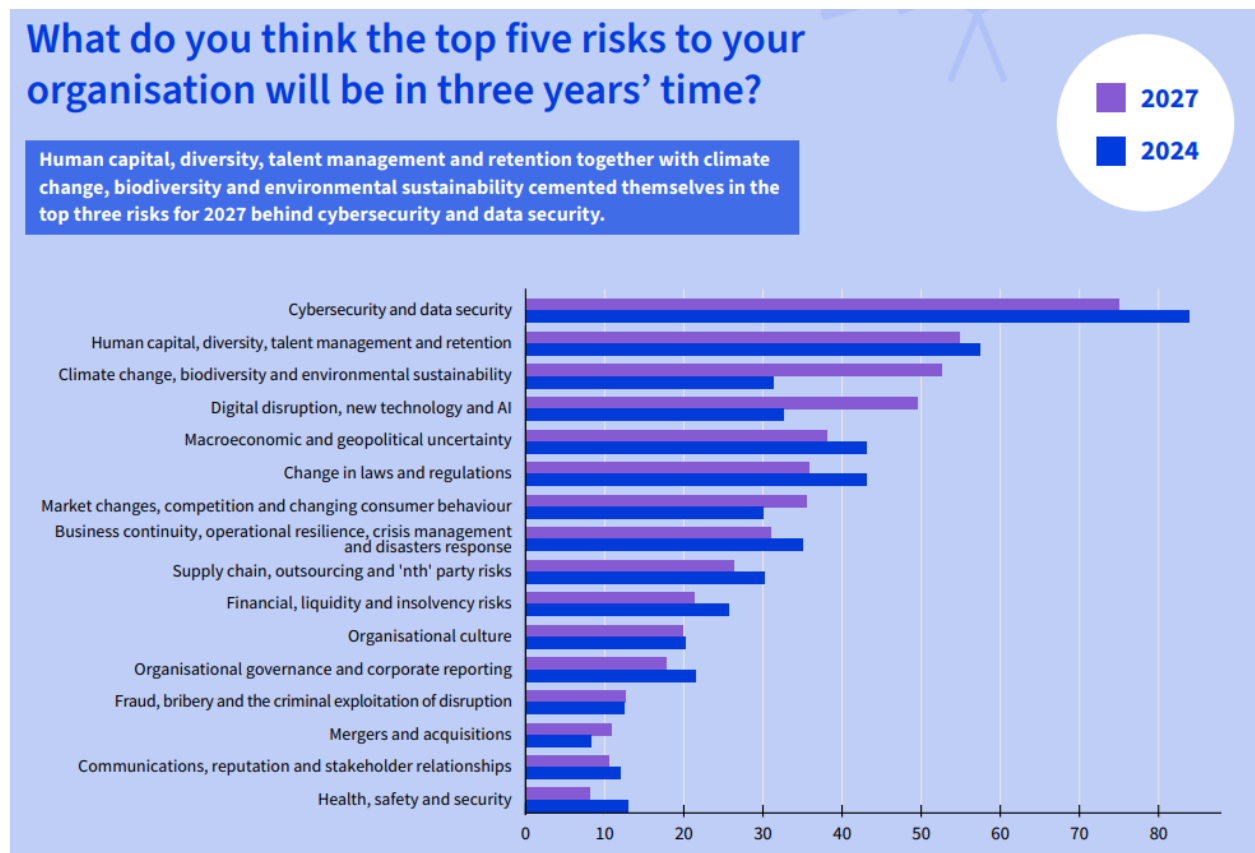

Bild 1: Riskområden tre år framåt enligt undersökning gjord bland europeiska internrevisionschefer¹⁴

¹⁴ Risk in Focus 2024 bygger på en undersökning med nästan 800 internrevisionschefer i Europa, fem rundabordsevenemang och elva en-till-en-intervjuer för att kartlägga de viktigaste utmaningarna som dessa omständigheter skapar i organisationen samt internrevisionens roll i fem aktuella ämnen.

4. Internrevisionens riskanalys enligt IPPF¹⁵

I standarden för internrevision anges ett antal områden som bör omfattas av internrevisionens arbete, vilket innebär att det finns ett antal riskområden som alltid bör ingå i internrevisionens riskanalys:

- Processen för intern styrning och kontroll
- Processen för riskhantering
- Korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter
- Lednings- och beslutsprocesser
- Etik och värderingar
- Ansvarstagande
- Styrning av IT
- Strategisk planering
- Tillförlitlighet och fullständighet i finansiell och verksamhetsrelaterad information
- Ändamålsenlighet och effektivitet i verksamheten
- Skydd av tillgångar
- Efterlevnad av lagar, förordningar, policys, rutiner och kontrakt
- Ständiga förbättringar

Internrevisionen har valt ut sex områden för utförligare beskrivning, där även förslag på granskningsområden ges för perioden 2024-2025.

4.1 Processen för intern styrning och kontroll (ISK)

Ett av internrevisionens övergripande uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av universitetets process för intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av 3§ myndighetsförordningen (2007:515). Internrevisionen gör en bedömning av den interna styrningen och kontrollen vid varje granskning samt i den årliga årsrapporten som lämnas till styrelsen. Under åren 2022-2023 har processen för intern styrning och kontroll granskats på fakultetsnivå och på övergripande nivå vid universitetet. Det finns flera riskområden där granskning kan behöva genomföras som en del av internrevisionens säkringsverksamhet som exempelvis miljö- och hållbarhetsarbetet och holdingbolagen.

4.1.1 Miljö- och hållbarhetsarbetet vid Karlstads universitet

Som en institution för högre utbildning och forskning har Karlstads universitet ett ansvar för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Till grund för universitetets miljö- och hållbarhetsarbetet ligger gällande lagstiftning, av riksdagen fastställda handlingsprogram och en vilja att vara en ledande aktör i arbetet för ett hållbart samhälle. Ett viktigt verktyg för universitetets miljö- och hållbarhetsarbetet är arbetet med miljöledningssystemet. Syftet är att aktivt och målinriktat arbeta med att stegvis förbättra universitetets påverkan på miljön. Årligen genomförs miljörevision och enligt senast lämnade revisionsrapport har det skett en utveckling kring att synliggöra miljö- och hållbarhetsarbetet vid universitetet. Inga avvikelser gentemot Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga

¹⁵ IPPF står för International standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standards)

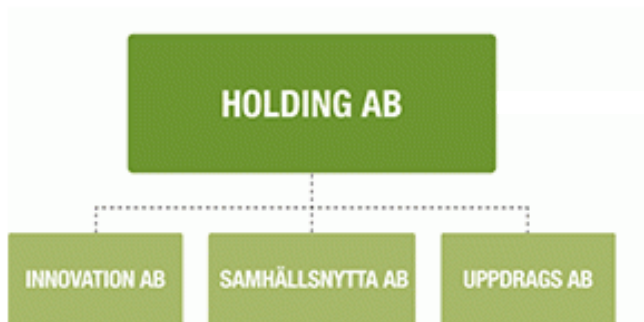
myndigheter rapporterades vid senaste revisionen, däremot rapporterades det åtta positiva iakttagelser och nio förbättringsförslag och observationer. Karlstads universitet är även anslutet till Klimatramverket för universitet och högskolor.

Klimatstudenterna gör årligen en Climate Action Ranking och för 2022 är Karlstads universitets placering 22 av 23. Det sker ett utbrett hållbarhetsarbete vid Karlstads universitet men det får inte genomslag i alla kategorier i klimatstudenternas ranking. De kategorier med sämst resultat är ”Goals, action plans and measurements” och ”Target achievement”.¹⁶

Ett nytt EU-direktiv kommer sätta mer ljus på arbetet med hållbarhetsrapportering. Syftet med hållbarhetsrapportering är bland annat att ge finansmarknaderna tillgång till information om miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning som är tillförlitlig, relevant och jämförbar. Rapporteringen ska bidra till att styra in kapital mot hållbara investeringar för att uppnå en hållbar tillväxt. Även om direktivet riktar sig mot företag så kan det även direkt och indirekt påverka myndigheter och lärosäten.

En granskning av universitetets miljö- och hållbarhetsarbete föreslås genomföras under perioden 2025-2026.

4.1.2 Intern styrning och kontroll holdingbolagen

Holding AB förvaltas till 100% av Karlstads universitet och har tre dotterbolag. Holdingbolagen har till syfte att bedriva forsknings- och utvecklingsarbete för kommersiell exploatering av projekt och kunskaper framtagna eller uppkomna inom ramen för verksamheten vid Karlstads universitet, att förmedla uppdragsutbildning samt att bedriva annan därmed förenlig verksamhet. Bolaget kan även bedriva motsvarande verksamhet vid andra lärosäten än det egna. Internrevisionen genomförde granskning av Uppdrags AB 2020. En granskning utifrån intern styrning och kontroll av förvaltningen av holdingbolag kan vara aktuellt under perioden 2024-2025.

¹⁶ Climate Action Ranking 2022: Report; Climate Students ranking of Swedish HEIs

4.2 Processen för riskhantering

Internrevisionen ska utvärdera effektiviteten och bidra till förbättringar av riskhanteringsprocessen. Att avgöra om riskhanteringsprocessen är effektiv är en bedömning som följer av internrevisorns värdering av att

- Organisationens mål stödjer och är anpassade till organisationens övergripande uppdrag
- Väsentliga risker är identifierade och värderade
- Lämpliga riskåtgärder väljs så att de överensstämmer med organisationens riskapitet
- Relevant riskinformation fångas och kommuniceras i tid inom organisationen, vilket möjliggör för medarbetare, ledning och styrelse att fullgöra sitt ansvar

Vid Karlstads universitet genomförs årligen ett riskanalysarbete enligt förordningen om intern styrning och kontroll för att identifiera risker i verksamheten som kan medföra att Karlstads universitet inte når de mål som regeringen har ställt.¹⁷ De identifierade riskerna värderas och en bedömning görs av om risken ska hanteras eller accepteras. Varje verksamhet arbetar fram en riskanalys för sitt ansvarsområde enligt en gemensam metod. Fler riskanalyser genomförs vid universitetet, bland annat inom arbetsmiljöområdet och inom kompetensförsörjningen. Det upprättas årliga arbetsmiljöplaner vilket innebär identifiering, bedömning och hantering av arbetsmiljörisker. Kompetensförsörjningsplaner upprättas kontinuerligt för att säkerställa ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning.

En normskala har arbetats fram under åren 2021-2022 som kan användas vid framtagning av riskanalyser. Normskalan är i första hand tänkt att användas vid framtagandet av riskanalyser vid arbetet med informationssäkerhet och för riskanalyser enligt förordningen om intern styrning och kontroll, den kan även användas vid framtagandet av andra riskanalyser som genomförs vid universitetet, exempelvis konsekvensbedömningar enligt dataskyddsförordningen.

Internrevisionen gör en bedömning av riskhanteringen vid varje granskning samt vid internrevisionens årliga riskanalys. Det har inte tidigare genomförts någon separat granskning av riskhanteringsprocessen varför en sådan kan behöva genomföras under perioden 2024-2025.

4.3 Korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter

Myndighetens process för intern styrning och kontroll skall förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra oegentligheter. Risker för oegentligheter bedöms i de granskningar som genomförs. Under perioden 2024-2025 föreslås en granskning av löneprocessen för att kartlägga flöden och analysera vilka kontroller som görs.

¹⁷ Riskanalys 2024 enligt förordningen om intern styrning och kontroll, C2023/905

4.4 Styrning av IT

4.4.1 Granskning av införandet av LIS (Ledningssystemet för Informationssäkerhet)

Det pågår ett kontinuerligt arbete vid universitetet med att höja säkerhetsmedvetenheten och stödja utvecklingen av säkerhetskulturen i organisationen så att den genomsyrar styrning, fysisk infrastruktur, arbetssätt och kompetens. Internrevisionen har kontinuerliga avstämningsmöten med nyckelpersoner för att följa utvecklingen. Risker kring informationssäkerhet och efterlevnaden av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) kan påverka verksamheten och förtroendet för myndigheten. Informationssäkerhet granskades senast 2016, och uppföljning genomfördes 2020. En granskning föreslås genomföras under 2024.

4.4.2 Behörighetsadministration IT-system

Den gemensamma förvaltningsstyrmodellen var delvis granskad under 2022 i granskningen Systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på digital arbetsmiljö (C2022/147) och ett arbete pågår med att se över förvaltningsstyrmodellen samt tydliggöra IT-beställarrådets roll och uppdrag. Risker kring behörighetsadministration är väsentliga att hantera då en incident kan påverka möjligheten att utföra arbetet i samtlig verksamhet, beroende på vilket IT-system som berörs. Behörighetsadministrationen granskades 2013 med fokus på ekonomi- och personalsystem.¹⁸ En ny granskning av behörighetsadministration föreslås att genomföras under perioden 2024-2025, med fördjupad analys av exempelvis Ladok, ÖKA, VFU-databasen, Beställningssystem för lärarutbildningens kurser, Intranätet/samarbetsytor för effektiv kommunikation samt Retendo. Nämnade system är viktiga för verksamheten och det kan finnas behov av att belysa arbetssätt och rutiner.

4.5 Strategisk planering

Riskområden som är av mer strategisk betydelse för universitetets utveckling återfinns i det här avsnittet.

4.5.1 Processen för studentrekrytering

Under 2022 beslutades en strategi för studentrekrytering.¹⁹ Grunden för ett bra studentrekryteringsarbete är att universitetet erbjuder kvalitativa utbildningar och har nöjda studenter. Förutom att studentrekrytering sker via bland annat marknadsföring, olika event och externt riktad kommunikation så sker den även internt, exempelvis i mötet mellan personal-student samt student-student. Studentrekrytering är således en angelägenhet för hela Karlstads universitet. Implementeringen av studentrekryteringsstrategin sker i samklang med varumärkes-, webb- respektive sociala medier-strategierna. Även målen i universitetets visions och strategi ska speglas i studentrekryteringsstrategin. Likväl ska insatser utifrån studentrekryteringsstrategin synkroniseras med uppdragen för breddad rekrytering och livslångt lärande.

¹⁸ Internrevisionens rapport 2013,4, Behörighetsadministration i kritiska system, C2013/97

¹⁹ Studentrekryteringsstrategi vid Karlstads universitet, C2022/320, RB46/22

Internrevisionen har granskat området 2004 (Studentrekrytering) och 2016 (Effektiviteten/ regelefterlevnaden i marknadsföringen). Då minskat antal studenter och sämre genomströmning kan leda till mindre medel för utbildning och risk för försämrad kvalitet i utbildning så är studentrekryteringsarbetet ett väsentligt område att följa och en granskning kan behöva planeras in under perioden 2024-2025.

4.5.2 Studentinflytande

Att utveckla ett väl fungerande studentinflytande är en central del av universitetets kvalitetsarbete. Aktiva studenter som vill och kan påverka sin studiesituation är av betydelse för arbetet för god kvalitet i våra utbildningar. Med studenter avses studenter på såväl kurs som program på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå.

En viktig förutsättning för studentinflytande är att studenterna tar en aktiv och engagerad roll, både som individer och kollektiv. Studenterna kan påverka universitetets verksamhet på flera olika sätt:

- genom direkt deltagande i utbildningen,
- via representation i olika organ och
- genom sina organisationer och sammanslutningar.

En förutsättning för detta är att universitetet initierar, stödjer, uppmuntrar och på andra sätt stimulerar studenternas engagemang i undervisningen och i universitetets arbete i allmänhet. Formerna för studentinflytande måste kontinuerligt utvecklas för hela universitetet på ett tydligt och likvärdigt sätt. Utöver frågor som är direkt kopplade till utbildningen och kvalitetsutvecklingen finns det även frågor av mer allmänt eller övergripande slag som berör studenter så som en god arbetsmiljö. Universitetet ansvarar för studenternas arbetsmiljö och ska arbeta för att förbättra studenternas arbetsmiljö i alla avseenden.²⁰

Uppföljning av studentrepresentationen ingår i fakulteternas respektive lärarutbildningsnämndens uppdrag och rapportering specificeras i deras verksamhetsuppdrag. Då internrevisionen inte tidigare har granskat efterlevnaden av policy för studentinflytande och studentinflytandet är en väsentlig del för att utveckla utbildningar så föreslås en granskning under perioden 2024-2025.

4.5.3 Processen för kursutvärderingar

Ett nytt system för kursutvärdering har tagits i bruk under 2023. I det nya systemet är det möjligt för lärarna att utvärdera delkurser och det finns ökad möjlighet för studenterna att påverka kursernas utformning framöver i och med nya frågeställningar. Revideringen av det gamla kursutvärderingssystemet har varit en lång process och utvecklingen föranleddes av upprepade kritiker i bland annat Treklöversamarbetet. Det nya kursutvärderingssystemet bygger på en teknisk integration mellan lärplattformen Canvas och enkätverktyget Survey & Report, som båda är välbekanta för lärare och studenter. Enligt rektorsbeslutet ska det nya systemet utvärderas regelbundet inom ramen för Treklöversamarbetet samt av systemägaren.²¹ En särskild utvärdering ska genomföras i

²⁰ Policy för studentinflytande, C2019/1004, RB119/19

²¹ Rektorsbeslut 84/23

slutet av 2024.²² Internrevisionen granskade kursutvärderingar 2010.²³ En ny granskning av processen för kursutvärderingar föreslås 2025.

4.5.4 Processen för framtagande av utbildningsutbud

Under 2023 har det arbetats med en utbildningsöversyn. Ett rektorsuppdrag gavs till fakulteterna och lärarutbildningen att inkomma med skisser på nya utbildningsprogram. Efter beredning av inkomna förslag har den utbildningsstrategiska gruppen lagt ett förslag till rektor bestående av fyra utbildningar som gruppen menar bör gå vidare i en fördjupad utredning och framskrivning. Det är snart tio år sedan den senaste utbildningsöversynen genomfördes vid universitetet, vilket innebär att de beslut som fattades om nya program nu har genomförts och minst en omgång studenter har genomgått de utbildningar som beslutades om vid det tillfället. Då internrevisionen inte tidigare har granskat processen för framtagande av utbildningsutbud kan en utvärdering av den nyss genomförda utbildningsöversynen vara aktuell att göra under 2024 för att fånga lärdomar från arbetet.

4.5.5 Processen för avveckling av kurser och program

Enligt regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet så finns det två processer för avveckling av kurser och utbildningsprogram. Det är avveckling av kurs och avveckling av utbildningsprogram.²⁴ Då internrevisionen inte tidigare har granskat processerna för avveckling av kurs och utbildningsprogram så föreslås en granskning under perioden 2024-2025.

4.5.6 Processen för forskningsprojekt

Sedan ett antal år finns det en digital forskarhandbok som riktar sig till forskare och ska vara ett stöd till alla som är involverade i forskningsverksamheten vid Karlstads universitet. Forskarhandboken går igenom hela livscykeln för ett forskningsprojekt, steg för steg, och erbjuder både enklare checklistor för ansöknings- och projektfasen samt mer detaljerad information om nationella och lokala regler, riktlinjer samt konkreta tips när det gäller forskningsfinansiering. Internrevisionen har granskat forskningsverksamheten 2011 (Forskarstuderande - antagning och ISP) och 2013 (Kvaliteten på ansökningar av externa forskningsmedel). En granskning av processen för forskningsprojekt kan vara aktuell att genomföra under perioden 2025-2026 då externa medel till forskning behövs för fortsatt utveckling av forskningsmiljöer.

²² Chefskanalen 2023-08-29

²³ Internrevisionens rapport 2010,2 Granskning av kursvärderingar, dnr C2010/19

²⁴ Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet, C2023/386, RB87/23

4.6 Ändamålsenlighet och effektivitet i verksamheten

Vid ett lärosäte utförs uppgifter som är reglerade i bland annat högskoleförordningen och som även är att jämföras med myndighetsutövning. Det finns risk för att det inte är tydligt vilka beslut som är myndighetsutövning samt vilka av besluten som är möjliga att överklaga. En fördjupad riskanalys alternativt en övergripande granskning kan behöva genomföras för att kartlägga de beslut som är myndighetsutövning samt att det på en övergripande nivå görs en genomlysning av processerna för handläggning för att bedöma om arbetssätt och rutiner är ändamålsenliga och effektiva. Då internrevisionen inte tidigare har granskat processerna för beslut som är att beteckna som myndighetsutövning föreslås en granskning alternativt fördjupad riskanalys under perioden 2024-2025.

4.6.1 Antagningsprocessen

I högskoleförordningens kapitel 7 finns bestämmelser om tillträde till grundläggande högskoleutbildning. Utförliga regler för antagning till utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet framgår av Antagningsordning för Karlstads universitet.²⁵ Av antagningsordningen framgår vad som gäller för ansökan, behörighet och urval samt hur antagningsbeslut fattas och hur de kan överklagas.²⁶ Delar av antagningsprocessen har varit granskad 2009 (Antagning av studenter) och 2016 (Antagningspersonalens situation). Dock verkar inte hela processen ha varit granskad varför internrevisionen föreslår att en granskning genomförs under perioden 2024-2025.

4.6.2 Utbildningar med VFU – processen för VFU

Verksamhetsförlagd utbildning finns inom lärarutbildningarna, hälsovetenskapsutbildningar (vård) men även inom socionom och psykologprogrammen och är en viktig del för att kunna ta ut examen och legitimationen för yrket. Internrevisionen genomförde kartläggning och utvärdering av universitetets rutiner för administration av praktikplatser 2006. Processen för VFU berördes delvis i institutionsgranskningen av institutionen för hälsovetenskaper 2020.²⁷ Området berörs även i rektorsuppdraget analys av lärarutbildningens organisering²⁸ samt att internrevisionen identifierat det som ett område att granska utifrån förstudie inför eventuell granskning av intern styrning och kontroll av lärarutbildningarna. Internrevisionen föreslår att granskning genomförs under perioden 2024-2025.

4.6.3 Tillgodoräknanden

Tillgodoräknande kan sökas av en student vid Karlstads universitet som har tidigare kunskaper i form av svenska eller utländska universitets- eller högskolekurser. Även så kallad reell kompetens kan tillgodoräknas. Med det menas kunskaper och färdigheter från annan verksamhet än utbildning på högskolenivå, exempelvis andra utbildningar eller yrkeserfarenhet. Personen behöver inte vara antagen till den sökta kursen som önskas tillgodoräknas. Rätten till tillgodoräknande bygger på Högskoleförordningen 6 kap 6-7§§.

²⁵ Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet, C2023/386, RB87/23

²⁶ Antagningsordning för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå vid Karlstads universitets, fastställd av universitetsstyrelsen 2021-02-19, C2023/80, C2021/82

²⁷ Internrevisionens rapport 2020,6, Institutionen för hälsovetenskaper

²⁸ Rektorsbeslut 79/23, analys av lärarutbildningens organisering

Internrevisionen har inte granskat området tidigare varför en granskning kan vara aktuell för att säkerställa att det finns rutiner och arbetssätt som är effektiva och ändamålsenliga.

4.6.4 Examination och examen

Enligt regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet så kan examination genomföras på olika sätt under förutsättning att god rättssäkerhet kan garanteras, examinationsformer ska framgå av respektive kursplan.²⁹ Enligt högskoleförordningen är *examinator* en av universitetet särskild utsedd lärare som beslutar om students betyg. Ett sådant beslut ska på Karlstads universitet normalt fattas på förslag från en eller flera lärare, som bedömer studentens prestationer i förhållande till en kurs lärandemål. Examination har varit granskad av internrevisionen 2011 (Examination, efterlevnad av regler och riktlinjer) och 2015 (Inlämningsuppgifter och uppsatser). Internrevisionen föreslår en granskning under perioden 2024-2025 av examination avseende rutinerna för rapportering av betyg för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Även handläggningen för uttag av examen kan behöva granskas.

4.6.5 Disciplinnämndsärenden

Student som antagits till utbildning vid Karlstads universitet är skyldig att särskilt beakta de lagar och förordningar i samhället som är av betydelse för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Student som inte följer de regler som finns vid universitetet kan anmälas till disciplinnämnden. I råd och anvisningar för disciplinärenden beskrivs vad som är ett disciplinärende och vilka förebyggande åtgärder men även processen för anmälan och utredning.³⁰ Under hösten 2023 har Karlstads universitet haft ett i massmedia uppmärksammat ärende i disciplinnämnden vilket har tydliggjort risker som påverkar anseende men även säkerhetsrisker för medarbetare och studenter. Internrevisionen föreslår att en granskning av processen för disciplinnämndsärenden genomförs under 2024.

4.6.6 Riktat pedagogiskt stöd

Universitets- och högskolerådet (UHR) stödjer högskolornas arbete för att öka mångfalden, skapa lika rättigheter och möjligheter inom högre utbildning. Genom att arbeta mot diskriminering utifrån alla diskrimineringsgrunder ökar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att studera. Allas rätt till utbildning slås fast i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och andra internationella konventioner som Sverige har antagit. Utbildningsnivån är lägre bland personer med funktionsnedsättning, något som i sin tur påverkar möjligheter till delaktighet i samhället, ekonomi och hälsa. Universitetet har därmed ett särskilt ansvar för att underlätta i studiesituationen för studenter med funktionsnedsättning. Studenter kan ansöka om riktat pedagogiskt stöd hos samordnaren för studenter med funktionsnedsättning på Avdelningen för utbildningsstöd. En student med funktionsnedsättning har själv ansvaret för att vända sig till samordnaren för att få tillgång till det riktade stödet. Även i samband med examination kan det vara aktuellt

²⁹ Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet, C2023/386, RB87/23

³⁰ Råd och anvisningar för disciplinärenden, C2017/102, RB17/17

med stödinsatser för studenter med funktionsnedsättning. Examinator beslutar hur en anpassad examination eller ett anpassat genomförande av examinationsuppgiften kan ske. Internrevisionen har inte granskat området tidigare varför en granskning kan vara aktuell under perioden 2024-2025 för att säkerställa att det finns rutiner och arbetssätt som möjliggör och underlättar studiesituationen för studenter med funktionsnedsättning.

5. Förslag på granskningsområden som inkommit från verksamheten

I internrevisionens kvalitetssäkringsarbete ingår även att ta in synpunkter från granskad verksamhet. I kvalitetsenkäten ställs frågan *"Vilka andra områden skulle du granska om du vore internrevisor? Motivera gärna"*. De förslag som inkommit under 2023 är följande:

- Intern och extern representation
- Övertid